

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

17 януари 2019 година *

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански дела — Регламент (ЕС) № 650/2012 — Член 65, параграф 2 — Европейско удостоверение за наследство — Заявление за издаване на удостоверение — Регламент за изпълнение (ЕС) № 1329/2014 — Задължително или незадължително използване на формуляра, изготвен съгласно член 1, параграф 4 от Регламент за изпълнение № 1329/2014“

По дело C-102/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Oberlandesgericht Köln (Висш областен съд Кьолн, Германия) с акт от 6 февруари 2018 г., постъпил в Съда на 13 февруари 2018 г., в рамките на производство, образувано по искане на

Klaus Manuel Maria Brisch

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: С. Toader (докладчик), председател на състава, L. Bay Larsen и M. Safjan, съдии
генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за испанското правителство, от S. Jiménez García, в качеството на представител,
- за унгарското правителството, от M. Z. Fehér, G. Koós и A. Pokoraczki, в качеството на представители,
- за финландското правителство, от S. Hartikainen, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от M. Wilderspin и M. Heller, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

* Език на производството: немски.

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 65, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 2012 г., стр. 107) и член 1, параграф 4 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 1329/2014 на Комисията от 9 декември 2014 година за изготвяне на формулярите, посочени в Регламент № 650/2012 (ОВ L 359, 2014 г., стр. 30).
- 2 Запитването е отправено в рамките на процедура, образувана по заявление на г-н Klaus Manuel Maria Brisch, като изпълнител на завещание на починалата г-жа Maria Therese Trenk, пред Amtsgericht Köln (Районен съд Кьолн, Германия) за издаване на европейско удостоверение за наследство.

Правна уредба

Регламент № 650/2012

- 3 Съгласно съображение 59 от Регламент № 650/2012 общата цел на този регламент е взаимно признаване на решения, постановени в държавите членки по въпросите на наследяването.
- 4 Член 62 от посочения регламент е озаглавен „Създаване на европейско удостоверение за наследство“ и параграф 1 от него гласи:

„С настоящия регламент се създава европейско удостоверение за наследство (наричано по-нататък „удостоверението“), което се издава с цел да бъде използвано в друга държава членка и има правните последици, изброени в член 69“.
- 5 Член 65 от същия регламент е озаглавен „Заявление за издаване на удостоверение“ и параграфи 1 и 2 от него предвиждат:

„1. Удостоверението се издава въз основа на заявление от лице, посочено в член 63, параграф 1 (наричано по-нататък „заявителят“).

2. За подаването на заявление заявителят може да използва формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2“.
- 6 Член 65, параграф 3 от Регламент № 650/2012 уточнява, че заявлението за издаване на удостоверение съдържа посочената в тази разпоредба информация, доколкото тази информация е известна на заявителя и е необходима на издаващия орган за удостоверяване на елементите, които заявителят иска да удостовери, и се придружава от съответните оригинални документи или тяхно копие, отговарящо на условията за удостоверяване на автентичността им [...].
- 7 Съгласно член 66, параграф 1 от този регламент:

„При получаване на заявлението издаващият орган проверява информацията и декларациите, както и документите и другите доказателствени средства, представени му от заявителя. Издаващият орган извършва необходимите за тази проверка проучвания служебно, ако това е предвидено или разрешено в собствената му нормативна уредба, или приканва заявителя да представи допълнителни доказателства, които счита за необходими“.

- 8 Член 67 от посочения регламент е озаглавен „Издаване на удостоверение“ и параграф 1 от него предвижда:

„Издаващият орган издава незабавно удостоверение в съответствие с определената в настоящата глава процедура, след като елементите, които трябва да се удостоверят, са били установени съгласно приложимото към наследяването право или съгласно друго право, приложимо към специфични елементи. Той използва формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2“.

- 9 Член 80 от същия регламент гласи следното:

„Комисията приема актове за изпълнение за изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, посочени в членове 46, 59, 60, 61, 65 и 67. Актовете за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2“.

- 10 Член 81, параграф 1 от Регламент № 650/2012 гласи:

„Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на [Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 година за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 2011 г., стр. 13)]“.

Регламент за изпълнение (ЕС) № 1329/2014

- 11 Член 1, параграф 4 от Регламент за изпълнение № 1329/2014 гласи:

„Формулярът по член 65, параграф 2 от [Регламент № 650/2012], който следва да се използва за заявлението относно [удостоверението], е формуляр IV, установен в приложение 4“.

- 12 Съгласно частта „Съобщение до заявител“ на формуляр IV, съдържащ се в приложение 4 към Регламент за изпълнение № 1329/2014:

„Този незадължителен формуляр може да улесни събирането на информацията, необходима за издаване на [удостоверението] [...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 13 Г-жа Trenk, германска гражданка, чието последно обичайно местопребиваване е било в Кьолн (Германия), е починала на 2 юни 2017 г. Съпругът ѝ, родителите и брат ѝ са починали преди нея. Тъй като няма деца, единствените ѝ още живи наследници са низходящите на починалия ѝ брат. Г-жа Trenk притежава имущества, находящи се в Германия, Италия и Швейцария.
- 14 С нотариално завещание от 17 декември 2014 г., отворено на 1 август 2017 г., г-жа Trenk отменя предишните си нотариални завещания, посочва за единствен наследник Congregazione Benedettina Sublacenze, установено в Рим, и определя г-н Brisch за изпълнител на завещанието.

- 15 Съгласно член 65, параграф 1 от Регламент № 650/2012 въз основа на нотариален акт от 11 октомври 2017 г. г-н Brisch подава на 16 октомври 2017 г. пред Amtsgericht Köln (Районен съд Кьолн) заявление за издаване на удостоверение за находящите се в Италия имоти на починалата без да използва формуляр IV, съдържащ се в приложение 4 към Регламент за изпълнение № 1329/2014 (наричан по-нататък „формуляр IV“).
- 16 С писмо от 23 октомври 2017 г. Amtsgericht Köln (Районен съд Кьолн) приканва г-н Brisch да използва формуляр IV и да го представи към досието на заявлението за издаване на удостоверение. С писмо от 7 ноември 2017 г. последният отказва да изпълни това искане, като твърди, че има възможност, а не задължение да използва този формуляр. С определение от 16 ноември 2017 г. този съд отхвърля заявлението за издаване на удостоверение, поради това че г-н Brisch не е използвал формуляр IV и съответно заявлението не е надлежно подадено.
- 17 На 2 декември 2017 г. г-н Brisch подава пред Amtsgericht Köln (Районен съд Кьолн) жалба, като поддържа, че както от член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012, така и от самия формуляр IV следва, че използването му не е задължително. Посочва също така, че това тълкуване се подкрепя от разпоредбата на член 67, параграф 1, второ изречение от този регламент, съгласно който използването на формуляр V, съдържащ се в приложение 5 към Регламент за изпълнение № 1329/2014, е задължително. Според г-н Brisch, ако в член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012 законодателят е искал използването на формуляр IV да бъде задължително, той е можел да формулира разпоредбата по същия начин, както член 67, параграф 1, второ изречение от този регламент. С определение от 14 декември 2017 г. този съд отхвърля жалбата и препраща делото на запитващата юрисдикция за произнасяне.
- 18 Запитващата юрисдикция излага позицията на Amtsgericht Köln (Районен съд Кьолн), че задължителното използване на формуляр IV следва от текста на член 1, параграф 4 от Регламент за изпълнение № 1329/2014, който е *lex specialis* спрямо член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012. В рамките на правомощията си да приема актове за изпълнение съгласно член 80 и член 81, параграф 2 от Регламент № 650/2012 Комисията е предвидила задължително използване на формуляр IV.
- 19 Според запитващата юрисдикция обаче текстът на член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012, както и частта от формуляр IV, озаглавена „Съобщение до заявител“, по-скоро сочат, че използването на този формуляр не е задължително. Освен това има съмнение относно обосноваването на анализа на Amtsgericht Köln (Районен съд Кьолн) относно последиците от правомощията на Комисията да приема актове за изпълнение. В това отношение тази юрисдикция посочва, че член 80 от Регламент № 650/2012 оправомощава Комисията да приема актове за изпълнение, които се отнасят само до изготвянето и последващите изменения на формулярите, посочени в този регламент, но не ѝ позволява да изменя член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012, така че да предвиди задължително използване на формуляр IV.
- 20 При тези условия Oberlandesgericht Köln (Висш областен съд Кьолн, Германия) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Задължително ли е за заявлението за [удостоверение] по член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012 да се използва изготвен в съответствие с процедурата по консултиране по член 81, параграф 2 от същия регламент формуляр IV (приложение 4), предвиден в член 1, параграф 4 от Регламент за изпълнение № 1329/2014, или е само факултативно?“.

По преюдициалния въпрос

- 21 С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012 и член 1, параграф 4 от Регламент за изпълнение № 1329/2014 трябва да се тълкуват в смисъл, че за заявлението за издаване на удостоверение по смисъла на член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012, използването на формуляр IV е задължително или не.
- 22 Съгласно постоянната практика на Съда както от изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза, така и от принципа за равенство следва, че разпоредба от правото на Съюза, чийто текст не съдържа изрично препращане към правото на държавите членки с оглед на определянето на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, при което да се отчитат контекстът на разпоредбата и целта на разглежданата правна уредба (вж. в този смисъл решение от 21 юни 2018 г., Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, т. 33 и цитираната съдебна практика).
- 23 Съгласно текста на член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012 за подаването на заявление за издаване на удостоверение заявителя „може“ да използва формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2 от този регламент.
- 24 Освен това, както е видно от член 65, параграф 3 от Регламент № 650/2012, заявлението за издаване на удостоверение съдържа посочената в тази разпоредба информация, доколкото тази информация е известна на заявителя и е необходима на издаващия орган за удостоверяване на елементите, които заявителят иска да удостовери, и се придружава от съответните оригинални документи или тяхно копие, отговарящо на условията за удостоверяване на автентичността им. Следователно, макар заявителят да трябва да представи информацията, която да позволи на издаващия орган да удостовери посочените елементи, от разпоредбата на член 65 от Регламент № 650/2012 не следва, че той е длъжен да използва формуляр IV.
- 25 Поради това текстът на член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012 не съдържа никакво двусмислие по отношение на това, че използването на формуляр IV не е задължително. Освен това съмненията на запитващата юрисдикция произтичат от текста на член 1, параграф 4 от Регламент за изпълнение № 1329/2014, че „формулярът по член 65, параграф 2 от [Регламент № 650/2012], който следва да се използва за заявлението [за издаване на удостоверение], е формуляр IV, установен в приложение 4“. Според тази юрисдикция от посочената разпоредба би могло да следва, че използването на този формуляр е задължително.
- 26 Член 1, параграф 4 от Регламент за изпълнение № 1329/2014 обаче трябва да се тълкува във връзка с приложение 4 към този регламент, към което той препраща и в което се съдържа формуляр IV. Все пак в частта „Съобщение до заявител“ в началото на формуляр IV ясно е уточнено, че формуляр IV не е задължителен. Така, изразът „формулярът [...], който следва да се използва“ в член 1, параграф 4 от Регламент за изпълнение № 1329/2014 не определя дали използването на формуляр IV е задължително или не, а единствено посочва, че ако заявителят желае да подаде заявлението си за издаване на удостоверение чрез формуляр, съответният формуляр, който следва да се използва, е формуляр IV.
- 27 Освен това следва да се отбележи, че в член 38 от Предложението на Комисията за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решенията и автентичните актове в областта на наследяването и създаването на европейско удостоверение за наследство (COM(2009) 154 окончателен), довело до приемането на регламент № 650/2012, който съответства на настоящия член 65 от този регламент, е било предвидено, че молбата за издаване на удостоверение следва да се подаде посредством формуляра, чийто образец е поместен в приложение I към предложението. Изменението на текста на член 38 от посоченото предложение в член 65, параграф 2 от

- посочения регламент, в ранния етап от законодателната дейност, въпреки намерението на Комисията да предвиди задължително използване на формуляр показва, че това първоначално намерение не е възприето от законодателя на Съюза. Следователно генезисът на Регламент № 650/2012 също потвърждава, че от текста на член 65, параграф 2 от този регламент следва, че използването на формуляр IV за заявлението за издаване на удостоверение не е задължително.
- 28 Поради това от буквалното тълкуване на член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012 във връзка с приложение 4 към Регламент за изпълнение № 1329/2014 следва, че използването на формуляр IV за заявлението за издаване на удостоверение не е задължително.
- 29 Освен това такова тълкуване се подкрепя от анализа на контекста, в който се вписва тази разпоредба.
- 30 Всъщност следва да се отбележи, че член 67, параграф 1 от Регламент № 650/2012 създава задължение за издаващия орган при издаването на удостоверение да използва формуляр V, предвиден в приложение 5 към Регламент за изпълнение № 1329/2014. Разликата в текста на член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012 относно заявлението за издаване на удостоверение и на член 67, параграф 1 от този регламент относно издаването на това удостоверение изразява волята на законодателя на Съюза да не установява задължително използване на формуляр IV за заявлението за издаване на удостоверение.
- 31 В допълнение следва да се отбележи, че в приложения 1—3 и 5 към Регламент за изпълнение № 1329/2014 няма указания, че използването на съдържащите се в тези приложения формуляри не е задължително. Единствено във формуляр IV в частта „Съобщение до заявител“ се посочва, че този формуляр не е задължителен. Това указание освен това е отразено и в текстовете на това приложение на други езици, а именно в текстовете на испански, английски, френски, италиански и румънски език.
- 32 Такава констатация съответства на волята на законодателя на Съюза да предвиди, че използването на формуляр IV не е задължително.
- 33 Това тълкуване не противоречи на общата цел на Регламент № 650/2012, която, както следва от съображение 59 от него, е взаимно признаване на решения, постановени в държавите членки по въпросите на наследяването с трансгранични последици.
- 34 Всъщност, макар в частта „Съобщение до заявител“ на формуляр IV да се уточнява, че използването от заявителя на този формуляр може да улесни събирането на информацията, необходима за издаване на удостоверението, това не променя факта, че с подаденото по член 65 от Регламент № 650/2012 заявление за издаване на удостоверение в съответствие с принципа на субсидиарност държавите членки в достатъчна степен могат да постигнат целта на Регламент № 650/2012, без да е необходимо да установяват задължително използване на формуляр IV.
- 35 В това отношение следва да се отбележи, че съгласно член 66 и член 67, параграф 1 от Регламент № 650/2012 издаващият орган издава удостоверението, след като провери информацията, предоставена от заявителя съгласно член 65, параграф 3 от този регламент, и след като извърши при необходимост проучванията съгласно член 66 от посочения регламент.
- 36 От всички тези съображения следва, че член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012 и член 1, параграф 4 от Регламент за изпълнение № 1329/2014 трябва да се тълкуват в смисъл, че за заявлението за издаване на удостоверение по смисъла на член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012 не е задължително използването на формуляр IV.

По съдебните разноси

- 37 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

Член 65, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство и член 1, параграф 4 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 1329/2014 на Комисията от 9 декември 2014 година за изготвяне на формулярите, посочени в Регламент № 650/2012, трябва да се тълкуват в смисъл, че за заявлението за издаване на европейско удостоверение за наследство по смисъла на член 65, параграф 2 от Регламент № 650/2012 не е задължително използването на формуляр IV, съдържащ се в приложение 4 към Регламент за изпълнение № 1329/2014.

Подписи